

**PLAN I PROGRAM RADA
GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE VINKOVCI ZA 2024. GODINU**

Vinkovci, listopad 2023. godine

UVOD

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci svoj program rada zasniva na Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/2021) te na Programu javnih potreba u kulturi Grada Vinkovaca. Na području Vukovarsko-srijemske županije djeluje ukupno 11 narodnih i 69 školskih knjižnica. Pri Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci djeluje Bibliobusna služba. Kroz Projekt **Kultura u pokretu** Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci dobila je novo bibliobusno vozilo koje je 30. lipnja 2023. godine stiglo na novu adresu Knjižnice, u Ulicu kralja Zvonimira 9 te će tako neometano moći vršiti svoju misiju *Knjiga na Vašem pragu!* Bibliobus će u 2024. godini obilaziti područja 17 općina i 1 grada (ukupno 18 jedinica lokalne samouprave) Vukovarsko-srijemske županije, s ukupno 66 stajališta.

Knjižnična djelatnost obuhvaća: nabavu knjižnične građe, stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe te provođenje mjera zaštite knjižnične građe koja je kulturno dobro, izradu kataloga, sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka – omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima, osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe te protok informacija, poticanje i pomoć korisnicima pri izboru i korištenju knjižnične građe, vođenje dokumentacije o građi i korisnicima, poslove matične djelatnosti za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije.

NOVA ZGRADA KNJIŽNICE

Nova zgrada Gradske knjižnice i čitaonice čija je izgradnja započela 13. veljače 2020. godine, u 2021. godini dobila je svoj konačan izgled, površine 4482 m² što je čini jednom od najvećih narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Pročelje je Knjižnice poprimilo završni izgled s trima nepravilnim portalima koji predstavljaju oštećenja od granata. Na taj će način zauvijek podsjećati naše sugrađane na noć kada je u Domovinskom ratu pogođena zapaljivim granatama do temelja izgorjela. Nova je zgrada je iz temelja izgrađena na mjestu uništene Knjižnice. Radilo se o najvećem infrastrukturnom projektu u povijesti Vinkovaca. Nova, moderna zgrada Knjižnice opremljena je u skladu sa Standardima za narodne knjižnice Republike Hrvatske i kao takva postala je treći životni prostor našim korisnicima, prostor u kojem u potpunosti ostvarujemo svoju misiju –

unaprjeđujemo znanje i kvalitetu života svih građana grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije razvijanjem svih vrsta pismenosti te promicanjem čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i čuvanjem i promicanjem lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva u cjelini.

Kada govorimo o novoj Knjižnici u kontekstu usluga, došlo je do velikih promjena u rasporedu fonda koji broji više od 160 tisuća jedinica knjižnične građe. Kako bi se promjene implementirale, za njih su bila nužna i odgovarajuća arhitektonska rješenja. U novoj se zgradi težilo da ona prate inicijativu struke k pojednostavljenju korištenja knjižničnih usluga. Knjižnica je tako postala intuitivnija i predvidivija za korisnike. Koncept od triju temeljnih odjela iz stare zgrade proširen je na šest temeljnih odjela¹, a to su: Informacijsko-posudbeni odjel, Dječji odjel Dječja knjižnica mira, Odjel književnosti, Znanstveni odjel, Multimedijalni odjel i Odjel za mlade. Nova zgrada Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci predana je na korištenje Knjižnici 21. srpnja 2023. godine. Za javnost je otvorena 28. kolovoza 2023. godine. Vođeni sloganom *Tvoj novi dom!* Knjižnica je medijskom kampanjom naglašavala kako se ne radi samo o novoj zgradi već i o novim odjelima, novim uslugama, odnosno o novoj knjižnici u njezinom arhitektonskom, konceptualnom i funkcionalnom smislu. Nakon otvorenja korisnici imaju neofilski pristup novoj zgradi Knjižnice. Većina korisnika posjetila je Knjižnicu zbog interesa prema novom i nepoznatom. Struka je iskoristila taj trenutak kako bi potencijalni korisnici postali i stalni. Statistički pokazatelji prvih tjedana pokazuju da se broj korisnika znatno povećava. Očekivati je da se trend povećanja novoupisanih članova dugoročno neće zadržati na ovoj razini, ali s obzirom na broj članova koji je Knjižnica imala u starom prostoru i novopridošle korisnike, već se sada može reći da su velika financijska ulaganja u izgradnju nove zgrade Knjižnice u potpunosti opravdana. Posljednja promjena koja je nužna jest „brendiranje“ Knjižnice i nova internetska-stranica koja će konceptijski biti bolja, prilagođenija potrebama današnjih korisnika. Kada korisnici u novoj knjižnici budu imali novi prostor prilagođen njihovoj dobi i potrebama, nove suvremene tehnologije, snažan kolektiv knjižničara koji će se moći posvetiti svakom korisniku i upoznati ga s

¹ Ustrojbenih jedinica je znatno više, a pod pojmom temeljni odjel podrazumijeva se odjel na kojem se radi s knjižničnom građom i korisnicima.

njegovom novom knjižnicom, tada će kvalitetan i pomno isplaniran program aktivnosti, s ciljem povećanja broja korisnika, biti moguće i provesti.

VIZIJA

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci kulturno je, obrazovno, informacijsko i društveno središte zajednice i mjesto promicanja tolerancije i multikulturalnosti, jednako dostupno svima. Korisnicima je na usluzi stručno i kompetentno osoblje Knjižnice.

MISIJA

Misija je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci osigurati svim građanima grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije jednaku dostupnost svim vrstama informacija, širokom spektru znanja, svjetskoj i nacionalnoj kulturnoj baštini kao osnovama za učenje kroz cijeli život, neovisno o mediju i raznovrsnim oblicima kulturne razonode te proaktivno odgovoriti na raznolike i promjenjive informacijske potrebe. Zatim, unaprijediti znanje i kvalitetu života građana Županije razvijanjem svih vrsta pismenosti te promicanjem čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i čuvanjem i promicanjem lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva u cjelini.

Pritom, uvažavajući načela iz Ustava Republike Hrvatske, Kopenhaške deklaracije o ulozi narodnih knjižnica u Europskoj uniji, dokumenata UNESCO-a i IFLA-e, poglavito Manifesta za narodne knjižnice, knjižnične se usluge pružaju svim stanovnicima Grada i Županije, a i ostalima, bez obzira na njihovu dob, rasnu ili nacionalnu pripadnost, vjersko ili političko opredjeljenje, u različitim oblicima i s pomoću suvremenih tehnologija.

VRIJEDNOSTI

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci promiče vrijednosti demokratskog društva i omogućava slobodan pristup izvorima informacija i znanja, kulturnu raznolikost, slobodu izbora i jednakost građana.

Vrijednosti su Knjižnice: tradicija, očuvanje kulturne baštine, slobodan pristup informacijama, otvorenost, dostupnost, korisnost, stručnost, spremnost na/za

promjene, inovativnost, kreativnost, inkluzivnost, prisutnost u zajednici, uvažavanje različitosti, partnerstvo.

Nabava knjižne i neknjižne građe za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci

Redovitom nabavom te stručnom i tehničkom obradom građe Knjižnica će nastojati zadovoljiti kulturne potrebe, potrebe za informiranošću i rasonodom, edukacijske potrebe svih korisnika te povećati financijska sredstva za nabavu. Pri tome će se voditi kriterijem trajne kulturne vrijednosti i traženosti određene knjižnične građe te Smjernicama za nabavu knjižnične građe. Nju podrazumijevaju knjižna građa, multimedijalna građa, igračke, novine i časopisi. Knjižnična građa nabavljat će se kupovinom, darom, otkupom Ministarstva kulture i medija RH, obveznim primjerkom i zamjenom. Nabava i obrada knjižnične građe vršit će se kao i dosad, centralizirano – na jednom mjestu nabavljat će se i obrađivati knjižnična građa za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci, Bibliobus i Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bošnjaci, a financijska sredstva za nabavu bit će povećana. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, uz nabavu knjižnične građe za matičnu knjižnicu i Bibliobusnu službu Vukovarsko-srijemske županije, obavlja i koordiniranu nabavu za Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bošnjaci – ugovoreni ogranak u Bošnjacima. Prema Financijskom planu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2024. godinu za nabavu knjižnične kupovinom predviđeno je **108.000,00 EUR**, od čega je predviđeno za županijsku matičnu knjižnicu **85.000,00 EUR**, Bibliobusnu službu Vukovarsko-srijemske županije **11.500,00 EUR** i Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bošnjaci **11.500,00 EUR**.

Dječji odjel – Dječja knjižnica mira namijenjen korisnicima od 0 do 15 godina, a upravo zbog različitih potreba korisnika koji mu pripadaju u prostoru nove knjižnice imamo mogućnost spajanja i razdvajanja novog prostora staklenim stijenama, što je za ovaj odjel od iznimne važnosti radi funkcionalnosti posla i potreba korisnika. Ovo su samo neke od aktivnosti koje će se održavati na tom odjelu:

Bebe u Knjižnici

Projekt „Bebe u Knjižnici“ pokrenut je u Vinkovcima 2020. godine, a po uzoru na gradove u Hrvatskoj u kojima se potiče i podržava projekt „Čitajmo im od najranije dobi“. Projektom

su obuhvaćena sva novorođena djeca u Vinkovcima, a realizira se na sljedeći način: roditeljima se uručuju prigodna torba u kojoj se nalazi prva djetetova slikovnica, letak kampanje „Čitaj mi!“ i upute za realizaciju besplatnog upisa djeteta u Knjižnicu. Projekt je nadogradnja ranije započetih programa poticanja čitanja od najranije dobi te dodatno osnažuje povezanost Knjižnice s lokalnom zajednicom. Polučio je izvrsne rezultate jer svake godine sve više roditelja upisuje djecu u Knjižnicu već od prve godine njihovog života.

Igraonica za najmlađe

Igraonica za najmlađe je aktivnost kojom su obuhvaćena djeca od 3 do 7 godina, a održava se svaki radni dan u trajanju od 90 minuta. Ovakva je vođena radionica (bez pratnje roditelja) posebno je važna za djecu jer se od najranije dobi upoznaju s prostorom Knjižnice i razvijaju ljubav prema slikovnicama i čitanju. Svaka će radionica biti osmišljena tako da dijete na zabavan i inovativan način dođe do novih znanja i spoznaja. Osim organiziranih radionica za djecu, prostor Igraonice zamišljen je kao prostor u kojem dijete i roditelj mogu provesti zajedničko kvalitetno vrijeme uz edukativne igračke i knjige koje su u ovom prostoru prilagođene dobi djeteta.

Besplatan upis prvašića

Svake godine, u rujnu na početku školske godine, Gradske knjižnica i čitaonica Vinkovci sve prvašiće vinkovačkih osnovnih škola upiše besplatno kako bi im dala vjetar u leđa u novom i važnom poglavlju u njihovu životu koji se zove školovanje. Narodna je knjižnica neizostavan dionik tog putovanja te s ovim projektom nadograđujemo se na projekt Kolektivna iskaznica starije vrtičke skupine. Cilj je ovog projekta djeci približiti Knjižnicu kao mjesto ugone, na kojem će, osim posudbe knjiga, naći još niz zanimljivih sadržaja. Za ostvarenje ovih ciljeva neobično je važna i suradnja s roditeljima. Kako bi roditelji bili što bolje upućeni u razumijevanje važnosti čitanja od najranije dobi i druge teme vezane uz odrastanje njihove djece oformljena je posebna zbirka psihološko-pedagoške literature pod nazivom Kutak za roditelje.

Kutak za roditelje

Kutak za roditelje pomno je osmišljeno mjesto na Dječjem odjelu u sklopu kojeg se nalazi preporučena stručna literatura o roditeljstvu i odgoju djece. U Kutku bi se organizirala predavanja i radionice u suradnji s pedijatrima, logopedima, dječjim psiholozima,

odgajateljima i sl., koji bi govorili o problemima s kojima se djeca danas susreću te njihovim rješenjima i koliko je bitna uloga roditelja u tome.

Jednom davno...

Radionica pod nazivom „Jednom davno...” namijenjena je djeci od 5 do 10 godina, a posvećena je dječjim bajkama koje nose važne poruke za odrastanje i rješavanje problema s kojima se susreću. Radionice bi se održavale jednom mjesečno, a cilj bi im bio poticanje kreativnog, likovnog i dramskog izričaja.

Kreativni petak

Kreativni petak je naziv radionica za osnovnoškolce koje će se održavati petkom na Dječjem odjelu, a cilj im je okupljanje kreativnih osnovnoškolaca koji će različitim tehnikama ostvariti svoje potencijale. Nadamo se da će jedan od ishoda biti taj da će osnovnoškolci manje vremena provoditi na mobitelima, a više u kreativnom stvaranju rukama.

Ne ljuti se

„Ne ljuti se” naziv je aktivnosti na kojoj će se subotom u Knjižnici igrati društvene igre, kako među vršnjacima tako i među članovima obitelji. Dvaput godišnje organizirat ćemo natjecanje u društvenim igrama pod nazivom Ljetna/Zimska liga društvenih igara.

Lektira na drukčiji način

„Lektira na drugačiji način” kreativni je i drugačiji pristup lektiri i čitanju namijenjen učenicima nižih i viših razreda osnovne škole. Cilj je ovakvih radionica razvijanje čitateljskih vještina i navika čitanja, kritičkog razmišljanja, timskog i istraživačkog rada unaprijed osmišljenim aktivnostima, kvizovima, debatama, dramskim prikazima, problemskim zadacima i dr.). U suradnji s učiteljima razredne nastave i nastavnicima hrvatskoga jezika odabiru se određeni lektirni naslovi, a radionice bi se održavale tijekom nastavne godine (od rujna do lipnja) u trajanju od 2 školska sata. Po potrebi, radionice bi se održavale i izvan prostora Knjižnice, odnosno u lokalnim vinkovačkim školama i školama Vukovarsko-srijemske županije.

Medijska pismenost

Radionicama medijske pismenosti nastojat ćemo upoznati djecu predškolske i školske dobi i njihove roditelje s medijima i njihovom utjecaju na svakodnevni život. S obzirom na sve veći utjecaj medija i sve veću dostupnost različitih medijskih sadržaja, potrebno je

razvijati kritička razmišljanja i vještine vrednovanja nužnih za interpretiranje i razumijevanje medijskih sadržaja. Medijska pismenost omogućava nam bolje snalaženje i prepoznavanje relevantnih i kvalitetnih medijskih sadržaja. Radionice bi sadržavale različite aktivnosti na teme: upoznavanje vrsta medija i njihove karakteristike, upoznavanje i korištenje alata za izradu medijskih sadržaja, upoznavanje osnovnih medijskih pojmova (dezinformacija, lažne vijesti, „cyberbullying“, itd.). Radionice bi se održavale tijekom nastavne godine (od rujna do lipnja), jednom mjesečnom za svaku dobnu skupinu, u trajanju od 1 sata. Tijekom Dana medijske pismenosti Knjižnica će biti susretište učenika osnovnih i srednjih škola za koje će biti organizirane tribine, predavanja i okrugli stolovi. Voditelji programa bit će učenici, knjižničari, medijski stručnjaci i poznate medijske ličnosti.

Ako nisi znao?

Radionicama „Ako nisi znao?“ poticali bismo dječji interes za popularnoznanstvenom literaturom. Čitajući edukativne naslove, djeca usvajaju i primjenjuju korisna znanja o sebi i svijetu koji ih okružuje (svemir, ljudsko tijelo, povijesne ličnosti i događaji, životinje i priroda i dr.). Najlakše je učenje je ono kroz igru i druženje, a u tome bi nam pomogli stručni suradnici iz raznih područja koji bi nam došli u goste. Radionice bi se održavale jednom mjesečno na zadanu temu, a bile bi namijenjene djeci osnovne škole.

Čitateljski klubovi

Budući da je jedna od važnijih uloga knjižnica poticanje i promicanje čitanja, stvaranje čitateljskih klubova pridonosi tome. Prostor u novoj knjižnici omogućio nam je stvaranje novih, uz dva postojeća koja imamo. „Čarobnjakov šešir“ je dječji čitateljski klub namijenjen djeci od 6 do 11 godina. Susreti se održavaju svake prve subote u mjesecu, a djeca se pri svakom susretu dogovaraju s kojom će se knjigom susresti sljedeći put. Cilj je potaknuti i zadržati djetetov interes za čitanjem. „Teen team GKVK“ bit će čitateljski klub za djecu od 5. do 8. razreda osnovne škole, koji će uz odabrani naslov osmišljavati javne rasprave, tematske izložbe, igrokaze, kreativne radionice, radionice kreativnog pisanja s ciljem poticanja mladih na čitanje, kritičko promišljanje, volonterski rad te druženje i provođenje slobodnog vremena u Knjižnici. Susreti će se održavati svake druge subote u mjesecu. „Book Zone“ je čitateljski klub namijenjen odraslim ljubiteljima knjiga željnih čitateljskih izazova, druženja, razgovora i debatiranja oko istih te kritičkog

promišljanja. Članovi se sastaju svakog zadnjeg petka u mjesecu, pod stručnim vodstvom knjižničara u novom Odjelu književnosti. Čitateljski klub za umirovljenike bit će novoosnovani čitateljski klub koji će okupljati korisnike treće životne dobi koji će iznositi svoja čitateljska iskustva, družiti se, razgovarati s osobama sličnih interesa, a sastajat će se prema dogovoru.

Dječji klub

Dječji klub namijenjen je djeci od 5. do 8. razreda. Cilj je kluba zastupati interese i želje djece i mladih od 12 do 15 godina pomažući im na putu odrastanja jačanjem samopouzdanja i osnaživanjem vlastitih potencijala kulturnim, edukativnim i zabavnim aktivnostima poput književnog i debatnog kluba, radionica, gostovanja iz svijeta književnosti, umjetnosti i popularne znanosti. Susreti Kluba održavat će se jednom mjesečno u trajanju od sat vremena.

Natjecanje u čitanju naglas

Natjecanje u čitanju naglas provodi se od školske do državne razine s ciljem poticanja čitanja i razvijanja čitateljskih sposobnosti.

Knjižnica je u ovaj projekt uključena od njegovih početaka i ove godine održat će se deveti put. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je kao matična knjižnica domaćin, organizator i koordinator gradskog i županijskog natjecanja. Odaziv gradskih i županijskih škola na zavidnoj je razini, a to pokazuju i dosadašnji rezultati ostvareni na državnom nivou.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci u provedbu Kviza uključena je od 1995. godine. U posljednjih pet godine Kviz se održava *online*, a Knjižnica ima važnu ulogu u promociji i dostupnosti. Izabrani predstavnik naše Knjižnice u pratnji knjižničara putuje na Interliber i završnu svečanost u Zagreb.

6. Festival dječje knjige u Vinkovcima

Upravni odjel za sport, mlade i demografiju Vukovarsko-srijemske županije organizira Festival dječje knjige u Vinkovcima. Festival će se održati kao dvodnevna manifestacija. Grad Vinkovci i Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci suorganizatori su Festivala. U sve je aktivnosti Knjižnica uključena od samih početaka, a i ove je godine domaćin otvorenja Festivala te nositelj drugog dana programa. Festivalski dio u organizaciji Knjižnice obuhvatit će gostovanje dječjih pisaca i ilustratora, likovnu izložbu dječjih radova i sajam

dječjih knjiga. Cilj je Festivala približiti djeci knjigu i čitanje interakcijom s dječjim piscima. Sva će se događanja će se održati na Orionu i u središnjem gradskom parku.

Multimedijalni odjel

Multimedijalni je odjel novi odjel u konceptu Knjižnice u kojem će se nalaziti IT tehnologija koju Knjižnica posjeduje: 3D printeri, 3D olovke, micro:bitovi, VRovi i računala za igranje strateških igara, Sony PlayStation konzole i sl. Cilj je privući djecu u Knjižnicu kako bi shvatila da Knjižnica nije samo mjesto učenja, već i druženja, zabave i ugone. U ovom će prostoru djeca igrom naučiti koristiti nove tehnologije u svrhu znanja. Kontinuirano će se provoditi i STEM radionice. STEM pristup znači da se dijete potiče na interdisciplinarno učenje, odnosno kombinaciju svih područja u rješavanju nekog zadatka.

Znanstveni odjel

Zadaća je narodnih knjižnica, između ostalog, osigurati pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima pisanog stvaralaštva svim članovima lokalne i/ili regionalne zajednice kojoj je namijenjena. Proučavajući navike naših korisnika, odlučili smo da u prostoru nove knjižnice sadašnji prostor Odjela za odrasle razdvojimo na Odjel književnosti i Znanstveni odjel. Upravo će na Znanstvenom odjelu korisnici, uz knjižničnu građu, imati i prostor za učenje koji će biti opremljen najsuvremenijom informatičkom opremom. U sklopu ovog Odjela održavat će se „Znanstveni utorak“ svakog prvog utorka u mjesecu organizirat ćemo popularnoznanstveno predavanje na pomno odabranu temu kako bismo približili znanost široj javnosti na zanimljiv način. Za ovu je aktivnost planirano gostovanje najpoznatijih hrvatskih znanstvenika iz svih područja znanosti. Bit će namijenjena i prilagođena korisnicima iznad 15 godina. Na ovom će se Odjelu održavati i „Informatički tečaj za umirovljenike“ koji će biti namijenjen korisnicima starijim od 55 godina, u svrhu informatičkog opismenjavanja, a održavat će se dvaput godišnje.

Znanstveni utorak

Manifestacija u organizaciji Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci i koordinaciji profesorice Mirjane Džakule čiji je cilj popularizacija znanost u najširem smislu te pobuditi interes djece i mladih za znanstvena područja. Manifestacija je zamišljena kao opuštено druženje tijekom radionica, prezentacija, predavanja ili drugih oblika interaktivno- edukativnih metoda koje bi provodili odgojno-obrazovni djelatnici koji se

bave nekim znanstvenim područjem (učitelji ili profesori prirode, biologije, kemije, fizike, informatike, matematike, geografije, povijesti, tehničke kulture), članovi brojnih udruga, institucija ili pojedinci s područja znanosti. Kako je područje znanosti raznoliko i široko, prijavljene škole, udruge, institucije ili pojedinci bi samostalno odredili kakav oblik i način rada žele predstaviti. Također, izlagači mogu prijaviti nekoliko različitih radionica, a s obzirom na to da će biti ograničen broj izlagača, kriteriji u izboru će biti originalnost, zanimljivost i kreativnost u predstavljanju znanstvenog područja. Manifestacija je ponajprije namijenjena učenicima osnovnih i srednjih škola s područja grada Vinkovaca i okolnih mjesta, ali i obiteljima s djecom koji će, obogaćeni iskustvima, provesti ugodno obiteljsko druženje na zabavan i edukativan način. Prijavljena škola, udruga, institucija ili pojedinac moći će predstaviti onoliko radionica, pokusa ili primjera koliko sami procijene da bi mogli u skladu s organizacijskim sposobnostima. Manifestacija bi se odvijala u dvorišnom prostoru Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci jedan utorak u svibnju od 9.00 do 19.00 sati, a svim prijavljenim izlagačima bit će osiguran pult te materijal za radionice u skladu s financijskim planom organizatora. Svi će mentori dobiti potvrdu o sudjelovanju, a ujedno će moći uz svoj pult izložiti plakat ustanove iz koje dolaze u promidžbene svrhe.

Odjel za mlade

Odjel za mlade novi je odjel u prostoru nove Knjižnice koji će okupljati mlade ljude, srednjoškolce i studente, koji će u novoj Knjižnici konačno imati prostor u kojem mogu neometano boraviti i družiti se sa svojim vršnjacima.

Besplatan upis prvih razreda srednje škole

Ova se akcija provodi drugu godinu zaredom na području Vinkovaca. Cilj je akcije upoznati srednjoškolce koji dolaze iz svih dijelova Vukovarsko-srijemske županije s prostorom i uslugama Knjižnice. Posjete prvih razreda i besplatan upis uvelike pridonose ostvarivanju većeg broja suradnji sa srednjim školama. Upis će se odvijati u Mjesecu hrvatske knjige.

Srednjoškolci sanjaju riječima – literarna večer

„Srednjoškolci sanjaju riječima“ naziv je literarne večeri kojom je započela značajnija suradnja sa srednjim školama. Srednjoškolci i njihovi mentori pokazali su veliko zanimanje za ovaj događaj pa potaknuti time nastavili smo isti organizirati. Organizira se

povodom Mjeseca hrvatskoga jezika koji traje od 21. veljače do 17. ožujka. Upućuje se poziv svim učenicima srednjih škola koji pišu pjesme i kratke priče. Na samom događaju učenici pristigle radove čitaju, a na taj način potiču jedni druge na stvaralaštvo, druženje i razumijevanje u različitosti.

Lektira na drugačiji način

U 2024. godini cilj Odjela je pružiti još jednu aktivnost, a to je Lektira na drukčiji način. Cilj je na drukčiji način u pristupu obradi lektire poticati zanimanje srednjoškolaca za čitanje i nastaviti razvijati kulturu čitanja književno-umjetničkih tekstova. Lektira na drugačiji način potiče kod učenika razvijanje kreativnog razmišljanja potaknutog drugačijim zadacima. Cilj je zainteresirati mlade za čitanje kako bi čitanje doživjeli kao osjećaj veselja i ugone, a ne kazne i napora. Na provođenje aktivnosti utjecalo bi zanimanje profesora hrvatskoga jezika srednjih škola.

Parlaonica *Pro iuvenibus*

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci pri Odjelu za mlade organizira parlaonicu te u suradnji sa srednjim školama potiče razmjenu mišljenja među mladima, razvoj govorničkih vještina, kao i prevladavanje socijalnog i jezičnog straha. Parlaonica se održava jednom mjesečno, a podrazumijeva sučeljavanje dvaju razreda ili unutar jednog razreda na jednu od zadanih aktualnih tema.

Čitateljski klub za mlade *Banket u Knjižnici*

Čitateljski klub okuplja mlade koji se, prema dogovoru, sastaju jednom mjesečno. U opuštenu atmosferu druže se, čitaju i razgovaraju o pročitanim djelima. Cilj je privući mlade u Knjižnicu gdje će otkrivati svoje interese i želje, a i postati aktivni članovi društva. Čitateljski klub služi kao poveznica mladih koji se privatno ne poznaju i kao jedna stepenica više za ostvarivanje nekih novih projekata i suradnji.

KoLibri – radionica pisanja za mlade

Radionica pisanja za mlade suradnički je projekt Odjela za mlade i Nikoline Maletić, prof., vlasnice obrta Lektura i točka, a koji funkcionira kao kreativna zajednica mladih srednjoškolskog i studentskog uzrasta. Radionica obuhvaća kreativno pisanje poezije i kratkih priča, stilsku analizu autorskih tekstova te upoznavanje sa suvremenim djelima hrvatske i svjetske književnosti. Radionice se održavaju svakog drugog četvrtka u 18:30, u prostoru Odjela za mlade.

Maraton društvenih igara

Poznato je da igranjem društvenih igara sudionici dobivaju priliku za bolje upoznavanje osobe s kojom igraju, razvija se suradnja. Društvene igre odličan su alat za učenje, razvijaju se koncentracija i pamćenje, potiče se oslobađanje endorfina. Maraton društvenih igara aktivnost je koja bi se odvijala na Odjelu za mlade jednom mjesečno u poslijepodnevnom satima. U sklopu ovog Odjela osmišljena je aktivnost pod nazivom „Klub mladih“ u sklopu koje bi se mladi sastajali prema dogovoru jednom tjedno, a svaki tjedan bi donosio različito događanje. Tako bi se prvi tjedan igrane društvene igre, a drugi bi donio radionicu pisanja kratkih priča. Treći je tjedan osmišljen pod nazivom „To sam ja“-tada bi mladi predstavljali nešto u čemu su drugačiji od ostalih i pomagali drugima u učenju, pisanju zadaća. Zadnji bi tjedan bio predviđen za stručna predavanja i radionice na kojima bi stručne osobe (psiholozi, pedagozi, knjižničari i dr.) pomagali mladima u rješavanju različitih problema s kojima se susreću.

Odjel književnosti

Odjel književnosti bit će mjesto u Knjižnici na kojem će se nalaziti sva hrvatska i svjetska književnost (povijest književnosti, kritika, poezija, drama, proza). Posebno će mjesto zauzimati strip koji će biti posebno izdvojen zbog svoje specifičnosti i povijesti koju ima u ovome gradu. Na ovom će se Odjelu redovito održavati književni susreti, predstavljanje knjiga i autora radi poticanja čitanja.

Čitateljski klub za odrasle *Book Zone*

Čitateljski klub za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci aktivan je od siječnja 2013. godine. Okuplja ljubitelje knjige i čitanja svaki zadnji petak u mjesecu s početkom u 18.30. Članovi razgovaraju, promišljaju i argumentirano raspravljaju o pročitanim. Cilj je ovog čitateljskog kluba osigurati pojedincima vrijeme, prostor i zajednicu za razmjenu mišljenja, osvijestiti proces izbora literature i njezina umjetničkog, društvenog i privatnog utjecaja.

Susjedi u gostima

Želja za širenjem čitateljskih granica potaknula je stvaranje ideje o događaju koji bi se nazvao „Susjedi u gostima“. Jednom mjesečno u Knjižnici bi gostovao književnik iz susjednih gradova, županija ili država. Na taj bi način autor predstavio sebe i svoj rad, a

korisnici bi uživali u umjetničkom doživljaju opusa omiljenoga književnika. Program je osmišljen s ciljem umrežavanja knjižnica i autora, kao i upoznavanja s književnim imenima koja nas okružuju.

Klub knjiških umirovljenika

Umirovljenici su osobe koje s odlaskom u mirovinu i dalje imaju potrebu za druženjem i razgovorom. Klub knjiških umirovljenika zamišljen je kao tjedni susret umirovljenika. Susreti se održavaju utorkom prema dogovorenom rasporedu. Tako je prvi utorka rezerviran za društvene igre, drugi za kreativne radionice, treći za različita predavanja liječnika, psihologa, bankara, informatičara, a četvrti za čitateljski klub. Cilj je da naši korisnici umirovljenici prepoznaju Knjižnicu kao mjesto druženja i okupljanja.

Subotnji biblioterapeut – knjigom kroz emocije

Subotnji biblioterapeut program je koji organizira Odjel književnosti za dobnu skupinu iznad petnaest godina, a oslanja se na principe razvojne biblioterapije, točnije na njezin kreativni model. Razvojna biblioterapija ne podrazumijeva liječenje, namijenjena je zdravim pojedincima koji žele dodatno osvijestiti duševne i mentalne procese te pratiti svoj osobni razvoj tijekom procesa čitanja, identifikacije, projekcije, katarze i uvida. Program se održava jednom mjesečno u jutarnjem terminu, a uključuje čitanje tematski prilagođenih tekstova, razgovor o njima i kreativno izražavanje emocija.

Vremenska kapsula – putovanje kroz povijest

Naziv je izložbenog ciklusa Odjela književnosti kojim će se nastojati obilježiti godišnjice rođenja i smrti značajnih domaćih i svjetskih pisaca. Ovaj je izložbeni ciklus kulturno-edukativnog karaktera i njime se, osim s poznatim književnicima nastoji upoznati javnost sa značajnim nadnevcima u povijesno-kulturnom kontekstu. Ovakve tematski organizirane izložbe popraćene su izlaganjem knjiga na temu koja se u danome trenutku obrađuje, a osnovni je cilj upoznati korisnike s raznovrsnom građom koju Odjel nudi, popularizirati klasičnu književnost, osvijestiti na koji način književnost reagira na svijet oko sebe, kao i istaknuti naslove takozvanih „malih književnosti“ čija je zastupljenost u posudbenoj statistici osjetno manja u odnosu na „velike književnosti“.

Kućice za knjige

„Kućice za knjige“ je naziv projekta kojim Knjižnica nastoji svojim korisnicima pružiti lepezu kulturnih i zabavnih aktivnosti, a ovo je jedna od njih. Ovom aktivnošću želimo istaknuti koliko je čitanje važno – želimo knjigu učiniti dostupnom svima. U gradu smo na deset lokacija postavili kućice za knjige u kojima se nalaze knjige koje građani mogu slobodno posuditi, pročitati te vratiti. U kućicama se nalazi i letak Knjižnice koji sadržava sve važne informacije o Knjižnici i o tome što sve ona nudi. Trenutačno su postavljene na Trgu bana Josipa Šokčevića, Slaviji, Krnjašu, Lapovcima, u Mirkovcima, Vinkovačkom Novom Selu, Maloj Bosni, Vrtnom naselju, Željezničkom i Autobusnom kolodvoru. Projekt je zamišljen tako da svaki kvart u Vinkovcima ima svoju kućicu za knjige. U 2024. godini postaviti ćemo još dvije na Kanovce i Borince.

Male vinkovačke jeseni

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci bila je 1970. godine začetnik i organizator prvih Dječjih vinkovačkih jeseni te su postale sastavnim dijelom Vinkovačkih jeseni – međunarodne smotre folklora i kulturnih običaja. Razmišljajući o kulturnoj baštini, nameće se i pitanje smijemo li od mladih očekivati da u budućnosti njeguju i prenose kulturnu baštinu ako ih u tome ne poučimo, ako im ne damo priliku da o njoj pišu i govore, da je predstavljaju. Poticanje ovakve vrste stvaralaštva kod mladih ljudi zalog je za budućnost i nove generacije, ali i jasan pokazatelj brige da zavičajnu baštinu ne ostavljamo samo na usmenoj predaji. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci objavit će u 2024. godini 4. Literarni nagradni natječaj Male vinkovačke jeseni. Natječaj se objavljuje za literarni rad (kratka priča, esej, poezija) na temu Zavičaj. Natječaj će biti otvoren od 12. veljače do 18. svibnja 2024. godine i provest će se u dvije kategorije: stariji osnovnoškolci i srednjoškolci. Prva tri najbolje ocijenjena rada u objema kategorijama, prema izboru Prosudbene komisije, bit će nagrađena. Nagrade se sastoje od prigodnih poklona i nagradnog putovanja.

Pobjednicima će se dodijeliti zahvalnica/priznanje Dječjih vinkovačkih jeseni i prigodni pokloni u novčanoj vrijednosti. Posebna nagrada za sve nagrađene, kao i za njihovu pratnju (mentor, roditelj), dvodnevni je boravak u Vinkovcima na manifestaciji Dječjih vinkovačkih jeseni 14. i 15. rujna 2024. godine. U prethodne tri godine iskazan je veliki

interes za ovaj natječaj (svake godine pristigne više od sto radova iz svih županija RH), a njegovu važnost prepoznalo je i Ministarstvo kulture i medija, Grad i Županija.

PROJEKT ZKZ -Zeleno, kulturno, zavičajno

Današnje društvo donosi brze promjene i neprestano nove izazove. Knjižnice ih u svom djelovanju prate, nastoje biti aktualne u svim segmentima društva i među svim dobnim skupinama. Nastoje biti pravovremeni izvor informacija i svojim programima kod korisnika izazvati želju za osobnim doprinosom. Teme na koje ovaj projekt stavlja težište su ekologija i ekološka samoodrživost, kulturno osvještavanje u društvu promjena i djelovanje u zajednici te njegovanje kulturne baštine. Navedene teme i do sada su povremeno bile zastupljene, a ovim projektom dobit će svoj kontinuitet te će se uz Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci, kao nositelja projekta, uključiti Turistička zajednica grada Vinkovaca, Gradski muzej Vinkovci, Gradsko kazalište „Joza Ivakić“ Vinkovci, Hrvatske šume i udruge koje u svom djelovanju imaju poveznicu sa navedenim temama. Aktivnosti koje obuhvaća Projekt su radionice, predavanja, manja istraživanja, izložbe i vrednovanje rezultata. Ciljane skupine su djeca i mladi. Svaki mjesec u planu su dvije aktivnosti koje će organizirati i dijelom provoditi knjižničari, a dijelom stručni suradnici iz prethodno navedenih suradničkih ustanova. Aktivnosti će se provoditi u Knjižnici i na terenu koji obuhvaća prostor Vukovarsko–srijemske županije. Planirana realizacija Projekta je godina dana, s tendencijom produžetka.

Kino u Knjižnici

Knjižnica će u suradnji s Umjetničkom organizacijom „Asser Savus“ organizirati ciklus filmskih večeri na zelenoj površini iza Knjižnice. Na velikom filmskom platnu prikazivat ćemo animirane filmove pet petaka zaredom i tako obogatiti kulturni program u Gradu za naše najmlađe korisnike.

Likovne radionice

Knjižnica će u suradnji sa slikarima ili profesorima likovne umjetnosti organizirati ciklus ljetnih radionica na kojima će polaznici imati priliku savladati osnove likovne umjetnosti. Nakon završenog tečaja napraviti ćemo malu izložbu radova nastalih na radionicama.

Noć knjige

Noć knjige je manifestacija koja je pokrenuta 2012. godine kako bi se barem na jedan dan govorilo o čaroliji stvaranja i radosti čitanja knjiga. Cilj je projekta jedinstvenom manifestacijom potaknuti kulturu čitanja i uvažavanja knjige kao civilizacijskog i kulturnog dosega te dati poticaj razgovoru o statusu i važnosti knjige u suvremenom društvu. Povod za to pružaju nam Dan hrvatske knjige (22. travnja) i Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja). U 2024. godini održat će se trinaesta zaredom Noć knjige u kojoj ćemo Vinkovčanima ponuditi bogat program za sve uzraste.

Mjesec hrvatske knjige

Mjesec hrvatske knjige tradicionalna je nacionalna manifestacija koja uspješno promiče knjigu kao kulturno dobro i čitanje kao društvenu vrijednost. Svake se godine održava pod određenim motom koji bude poznat prije samoga početka tako da se program slaže čim bude objavljen Poziv za prijave. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci tiskat će programski letak Mjeseca hrvatske knjige koji će sadržavati program svih događanja za sve dobne skupine.

Kavana Knjižnica

Prema definiciji iz Hrvatske opće enciklopedije kviz je vrsta društvene igre zasnovana na ispitivanju znanja i vještina iz različitih područja, najčešće natjecateljskog karaktera. Pub kviz forma je kviza razvijena i danas izrazito popularna u Velikoj Britaniji. Knjižnica će u sklopu novog prostora imati **Kavanu Knjižnica** u kojem ćemo moći održavati pub kvizove, koji su u Hrvatskoj popularni od 2005. godine. Zasad postoje dvije mogućnosti organizacije pub kviza. Prva je suradnja s vinkovačkom pub kviz scenom – jednom mjesečno ugostili bismo vinkovačke pub kvizaše, a druga je mogućnost suradnje sa srednjim školama.

IZLOŽBENA DJELATNOST

Novi i veći prostor Knjižnice proširit će i promijeniti koncepciju dosadašnje izložbene djelatnosti. Prizemlje Knjižnice zamišljeno je kao glavni izložbeni prostor u kojem će nekoliko puta godišnje biti postavljena velika izložba u trajanju od minimalno mjesec

dana. Svaki odjel u Knjižnici imat će svoj izložbeni prostor koji će koristiti za promociju pismenosti, knjiga i čitanja te obilježavanje pojedinih akcija i manifestacija primjerenih korisnicima toga odjela. Dobrodošle su i gostujuće izložbe postavljene od strane odgojitelja, učitelja i profesora, a primjer su povezanosti Knjižnice i odgojno-obrazovnih ustanova. Ovakvom suradnjom škole i vrtići predstavljaju svoj rad koji postaje vidljiv i izvan zidova njihovih ustanova.

SURADNJA

Cilj je suradnji Knjižnicu predstaviti izvan njezinih zidova, pokazati široj skupini ljudi što sve pruža i potencijalne korisnike na različite načine privući da postanu njezini aktivni članovi. Nastavit ćemo dugogodišnju suradnju sa svim gradskim, privatnim i vjerskim vrtićima na području Grada i Županije, sa školskim knjižničarima, učiteljima, nastavnicima i profesorima osnovnih i srednjih škola, s kulturnim ustanovama i udrugama grada Vinkovaca, Gradom Vinkovcima, Vukovarsko-srijemskom županijom, općinama, Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Agencijom za odgoj i obrazovanje, Hrvatskim knjižničarskim društvom, Društvom knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

Rimski dani

Rimski dani su primjer manifestacije koja predstavlja izvrstan prikaz povijesti i utjecaja Rima na područje Vinkovaca. Rimski dani održat će se u lipnju, a naša će se Knjižnica, kao i svake godine, uključiti u njihovo obilježavanje radionicama za djecu, kojima ćemo ih vratiti u doba Colonie Aurelie Cibalae.

Ljeto u Vinkovcima – Ljeto u Knjižnici

U sklopu „Ljeta u Knjižnici“ organizirat ćemo ciklus radionica za školarce, u svrhu provođenja slobodnog vremena u Knjižnici. Ciklus će obuhvatiti tridesetak radionica. U suradnji s Umjetničkom organizacijom „Asser Savus“ organizirat ćemo ciklus filmskih

večeri u dvorištu Knjižnice. Na velikom filmskom platnu prikazivat ćemo animirane filmove pet petaka zaredom i tako obogatiti kulturni program u gradu.

Vinkovačke jeseni

Kao i svake godine, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci uključit će se u obilježavanje ovog važnog kulturnog događaja. Postavit ćemo prigodnu izložbu knjižnične građe koja će se moći pogledati u rujnu. Već tradicionalno, dr. sc. Anica Bilić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju i upraviteljica Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima, održat će popularno-znanstveno predavanje. Kako bismo mlade naraštaje upoznali s tradicijom i kulturom Vinkovaca, na Dječjem odjelu održat ćemo radionice za djecu na temu Vinkovačkih jeseni. Prvi je put prošle godine Knjižnica bila otvorena cijeli vikend za posjetitelje. Svaki puni sat bio je organiziran obilazak Knjižnice uz stručno vodstvo. Knjižnica je prepoznata kao nezaobilazna turistička točka tijekom cijele godine, a posebno za vrijeme trajanja Vinkovačkih jeseni tako da ćemo i u 2024. godini dočekati posjetitelje i biti otvoreni cijeli vikend.

Advent u Vinkovcima – Advent u Knjižnici

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci održat će se kreativne radionice izrade adventskih vijenaca i božićnih ukrasa. Na blagdan svetoga Nikole, 6. prosinca, u suradnji s osnovnim školama bit će izvedena božićna predstava. Održat će se i dvije radionice u suradnji s Gimnazijom Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, koje će imati humanitarni karakter. Kao i svake godine, na blagdan svete Lucije, 13. prosinca, u Knjižnici će se sijati pšenica. Provest će se i ciklus radionica za školarce za vrijeme zimskih praznika, a u svrhu provođenja slobodnog vremena u Knjižnici. Radionice će se održavati dvaput tjedno u trajanju od dva sata. Tematski će biti vezane uz različite oblike kreativnog izražavanja.

ZAKLJUČAK

Plan i program rada Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2024. godinu sadrži detaljan opis planiranog rada, aktivnosti, programa i projekata koji su pred nama. Prema Strateškom planu razvoja Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci od 2019. do 2023. godine,

Knjižnica nastavlja biti kulturno, obrazovno, informacijsko i društveno središte zajednice i mjesto promicanja tolerancije i multikulturalnosti, jednako dostupno svima.

Prilog: Financijski plan Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2024. godinu

Ravnateljica

Vedrana Lugić, dipl. knjiž. i prof.